

Malkovics Tibor

AZ „ŐS PATKÁNY” ÉS A CICÁZÓ „IZMUSOK”

**A Magyar Gárda és az újrászerveződő
jobboldali radikalizmus, valamint a
szélsőjobboldal Magyarországon**

Magyarországi nemzeti radikálisok és a jobboldali szélsőségesek

2006 őszét és 2007 márciusát követően Magyarországon stratégiát váltott a hazai jobboldali radikalizmus, és a vele parolázó szélsőjobb. Véleményünk szerint számukra a követendő politika tekintetében *négy* fő tényező szolgálhatta a lehetséges mintát: 1) A vállalható hagyományok kiválasztása (pl. 1848–49-es Nemzeti Őrsereg, mint hivatkozott előkép) és a mára már nyilvánosan vállalhatatlan történelmi előképekre való utalás (pl. a két világháború közti fajvédő vagy keresztény-nemzeti jobboldal, illetve szélsőjobb paramilitáris alakulatai). 2) A jobbközép Fidesz MPSZ korábban alkalmazott taktikája (pl. a Polgári Körök szervezése, alkalmasint a nyílt gyűlöletbeszéd). 3) Az egykori észak-írországi ellenállás példája („párhuzamos társadalom” építése), valamint 4) az iszlám fundamentalisták gyakorlata (hogy karitatív, szociális tevékenységgel az emberek bizalmát meg kell nyerni, s azt kiegészíteni a fegyveres „védelem” hangoztatásával).

Az addig jobbra a belső szervezeti életre, a tagok és szimpatizánsok elkötelezettségének erősítésére összpontosító radikális jobboldali és szélsőjobboldali csoportok, 2006 őszétől a

társadalom magatartásának befolyásolására törekedtek. Ám 2007 márciusában sokuknak meg kellett győződnie arról, hogy retorikájukat kölcsönvéve: egy szélsőjobboldalról indított „forradalomnak még nincs itt az ideje”, annak előkészítését az „alapozással” kell megkezdeni.

A magukat „magyarnak”, „nemzetinek” vagy „nemzeti szocialistának” – és a sokszínűség miatt még hosszan folytathatnánk a felsorolást – nevező csoportok tehát ismét befelé, saját szervezeti életük felé fordultak, amelyben nagy szerepe volt annak a ténynek is, hogy közvélemény-kutatások szerint társadalmunk jelentős része elutasítja a szélsőséges megnyilatkozásokat, valamint az erőszakos utcai atrocitások minden formáját.¹²⁴ A magát megmutató, de szervezeti életére koncentrálnó jobboldali radikalizmus és szélsőjobb frigyéből jött létre a *Magyar Gárda*.

Alábbi írás a magyarországi jobboldali radikalizmus és szélsőjobboldal szimbolikus kézfogásaként is értelmezhető szervezet létrejöttével foglalkozik. Arra próbál rávilágítani, hogy hol vannak azok a kapcsolódási pontok, amelyek mentén a jobboldali radikalizmus és a szélsőjobb összefonódása kimutatható.

E kapcsolódási pontoknak hipotézisünk szerint két modellje érzékelhető, az egyik közvetlenül a rendszerváltás folyamatában körvonalazódott, ezt *Szabó Máté* (1997) egyik írásában a *mozgalom a szervezeten belül pozíciónak* nevezi, a másik egy újabb politikusi nemzedék feltűntét követően fogalmazódott meg, s 2002-2006 között váltotta fel az előzőt, mégpedig a *Hatvannégy Vármegye Ifjúsági*

¹²⁴ Vö. a Medián Közvélemény- és Piackutató Intézet felmérése eredményeivel, a *Ki mint fél, úgy ítélt - A radikális jobboldal megítélése* című publikációval. (2007. augusztus 30.) <http://www.median.hu/object.9eed0a8-cfc2-4286-81ea-4fe22cc801af.ivy>.

Mozgalom (HVTM) politikai aktivizálódásával, illetve a *Jobbik Magyarországért Mozgalom* párttá alakulásával. E modell a saját, önálló arculatú szervezetek pozíciójának kiépítése, amely esetében a nemzedéki szubkultúrától kezdve, a „felnőtt” jobboldali radikalizmuson át a még sejtjeiben meglévő emigrációig a mozgósító ingerek lehetősége számtalan. Utóbbi esetben egy, a korábbi szervezeti működéstől és retorikától különböző, sokkal rugalmasabb, élénkebb és agresszívabb viselkedés regisztrálható a politikai arénában, és ami a legaggasztóbb, az utcán.

Annak ellenére, hogy az „új jobboldali radikális generáció” megőrizte a régivel kapcsolatos kommunikációs csatornáit, – például a MIÉP ifjúsági tagozatával való kapcsolat egyértelműen kimutatható – szükségleteit már nem elégítik ki a hangzatos szövegek, a verbális radikalizmus. Számukra többet ér a demonstráció; *Csurka István* tirádái helyett a tett. Ezt bizonyította az ún. „hídi csata” vagy a tévészékház ostroma is. 2006-ra tehát bekövetkezett az, amit újbóli megszerveződését követően a hazai szélsőjobboldal egykor szintén stratégiai célként meghatározott – és amiért a legálisan működő pártok szervezeti kereteit is felhasználta –, a rendszerváltás folyamatában alakult nemzeti radikális pártok helyébe és örökébe lépni. Azonban a számára helyet biztosító, a demokrácia körülményei között tevékenykedő „elődöktől” egy fontos kommunikációs elemet átvett az új politikai alternatíva, amelyet *Pavla Dočekalová* a *Radical Right-Wing Parties in Central Europe: Mutual Contacts and Cooperation* című tanulmányában a következőképpen fejez ki: „[...] e pártok nem érdekeltek abban, hogy használják a „radikális jobboldali” elnevezést.” (Dočekalová, 2006:9)

A két világháború közti Magyarországgal összehasonlítva a szélsőjobb és a jobboldali radikalizmus kapcsolatrendszere, szimbólumrendszere persze nem analóg. Hiszen nem csak névválasztásukkor ügyelnek kínosan a jobboldali radikálisok a történelmi ballaszt takargatására, a szélsőjobbos kötődésekre, hanem diktatórikus vágyakat sem igen dédelgetnek magukban, esetleg egy ideális állam (Hunnia) vágyálmát dédelgetik. A szélsőjobboldaliak sem oly erősek mint egykor voltak, és főként, nem gondolják talán ők sem komolyan, hogy napjainkban még lehet totalitárius fasisztának lenni. Talán az egyik legnyilvánvalóbb összekötő kapocs a radikális jobb és a szélsőjobboldal kapcsolatrendszerében a – tradicionálisan jelenlevő – emblematikus alakokhoz való vonzalom, illetve bizonyos politikai terminusok közös használata. A karizmatikus – vagy annak vélt – személyiségekhez való ragaszkodás *Gömbös Gyula* honvédelmi miniszter (utóbb miniszterelnök) vagy *Imrédi Béla* miniszterelnök esetén éppúgy megjelent, mint kezdetben *Király B. Izabella* és *Csurka István* kapcsán, vagy a másik oldalon az önjelölt „vezérecskék” tekintetében, *Szálasi Ferenc*, és utódjai, *Szabó Albert* és *Bácsfi Diána* esetében.

Az „új nemzedék vezérei”, a *Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom (HVTM)* vezetője, *Toroczka László* és a másik ismert figura *Budaházy György*, vagy a *Jobbik Magyarországért Mozgalom* elnöke, *Vona Gábor* szempontjából sem áll, hogy a szélsőjobboldali kötődések nem nyilvános volta kommunikációjukban, illetőleg a tagadhatatlanul képzett politikusok személye komoly nemzeti parlamenti, vagy akár Európai Parlamenti (EP) sikereket hozhatnának számukra. Tény azonban, hogy az 1980–90-es évek óta az európai

demokráciákban – változó helyszíneken – regionális (tartományi) és nemzeti szinten új jobboldali előretörés tapasztalható (vö. Betz, 1998; Mudde, 1999; Dočekalová, 2006 írásaival), ám például az EP-n belül *Dočekalová* megállapítása szerint: „[...] a radikális jobboldal nem tud létrehozni közös politikai csoportot [...]” (Dočekalová, 2006.17) Ugyanis ott csak egyetlen ilyen jellegű politikai szervezet jutott az utóbbi években képviselőhez, a katolikus, radikálisan nacionalista, illetőleg nemzeti ultrakonzervatív elkötelezettségű (*far-right*) *Lengyel Családok Szövetsége* (*League of Polish Families, Liga Polskich Rodzin*, rövidítve: LPR).

A történelmi példákkal nagyfokú hasonlóságot mutat a radikálisok és a szélsőjobb szempontjából, hogy a demokratikus átmenetet követően hazánkban a reorganizálódó erők – 1989 és 1992 között – a kormánypártok háza táján kerestek (és találtak is) fogáspontot, annak ellenére, hogy a jobbközép pártokat a szélsőjobboldaliak többsége akkor, és azóta is „szalonkonzervatívnak” tartotta, illetve tartja.

A jobbközép pártok többsége számára persze nyilvánosan vállalhatatlan volt e kapcsolat, és ma is az. Érthető okok miatt igyekeztek elhatárolódni a „szerfelett kínos rokonságtól”, így a kötelék ismételen csak bizonyos politikusok tekintetében valósult meg, mint ahogy ez ma is így történik. Az ún. *rendszerelváltó pártokban* a legmarkánsabb „keresztstülők” elsősorban a *Független Kisgazdapártban* (FKGP) és a *Magyar Demokrata Fórumban* (MDF) [később a *Magyar Igazság és Élet Pártjában* (MIÉP)] politizáltak. Előbbi párt szempontjából az említett Király B. Izabella szkinhed fiatalokkal fenntartott kapcsolata került hajdan nyilvánosságra, valamint az a tény is ismertté

vált, hogy a bőrfejű ifjúsági szubkultúrához tartozó fiatalok a párt rendezvényeinek biztosítását is ellátták. A nemzeti-konzervatív MDF-ben – és később a MIÉP-ben – a „népi író”, Csurka István volt az a karizmatikus figura, aki írásai és nagygyűléseken elmondott szónoklatai révén, majd a nemzetközi radikális jobboldallal fenntartott élénk kapcsolata okán kivívta a szélsőjobboldaliak elismerését.¹²⁵ Persze, mint *Bayer József* is utal rá *Rechtspopulismus und Rechtsextremismus in Ostmitteleuropa* című írásában, az MDF-ből eltávolított radikálisok pártja, „[a] MIÉP [...] nacionalista párt” [...] „nem lehet mint neofasiszta pártot minősíteni, bár használ számos fordulatot, amelyet a náci szókincsből vett át, mint amilyenek az „élettér” és a „judeobolsevikok” kifejezések is.” (Bayer, 2002: 274–275.)

E politikai pártok tehát befogadták a politikai szélsőségeket, és – a *mozgalom a szervezeten belül modell* értelmében – vagy kooptálták bizonyos funkciók ellátására a „magyar ifjakat”, vagy az illegálisan működő politikai csoportosulások együttesen léptek be oda. Ez okozta, hogy hamarosan e legálisan működő politikai szervezetekben megtalálhatók lettek a szélsőjobb csoportok is. És ez hozta azt, hogy a nevezett politikusok lépéseikkel hosszú ideig – a féllegális tüntetések és más tiltakozások során –, képesek voltak levezetni ama indulatokat, amelyek a közelmúltban már nyílt utcai harcokká fajultak, ám akkor még esetleg csak kisebb utcai incidensekbe torkollottak. A főként illegális, laza hálózatu szélsőjobboldali mozgalmakból – legálisan működő szélsőjobboldali párt hiányában – a törvényesen működő jobboldali radikális politikai szervezetekben

¹²⁵ Az *Euronat* projektről, vagyis az európai nacionalista, patrióta radikális jobboldali pártok szervezetéről, aminek *Jean-Marie Le Pen*, a *Francia Nemzeti Front* vezetője volt a fő támogatója, de melynek a MIÉP nem tagja, Csurka csak a vele ápolt jó kapcsolata révén kapott meghívást a szervezet konferenciájára, bővebben lásd információt Pavla Dočekalová cikkében. (Dočekalová, 2006:16)

helyet találó fiatalok pedig joggal gondolhatták, hogy amikor kiöregednek a nemzedéki szubkultúrából (pl. a szkinhed mozgalomból), és más nemzedékeknek adják át a helyüket, az őket befogadó pártokban megvalósíthatják kitűzött céljukat: politikai tényezőkké válhatnak, illetve saját szervezeteket alapíthatnak. Ezt a folyamatot könnyítette meg az a tényező, melyet *Cas Mudde* (1999) „*egyedi ügy jelenségnek*” (*Single-Issue Phenomenon*) nevez, vagyis, hogy a radikális jobboldali pártok és a szélsőjobb csoportjainak „programja”, jellemzően egyetlen ügy képviselése köré szerveződik. Mudde úgy fogalmazza meg ezt: e [...] pártok *single-issue pártok, amelyek egészen egyszerűen a bevándorlás ügyétől függenek.*” (Mudde, 1999. 266.)

S paradox módon ez az, amely dolgukat egyben meg is nehezíti, mert egy másik szervezeti keretbe lépve megint nyilvánvalóvá válik, hogy – ismét e szerző szavaival – ezeknek a pártoknak: „[...] (1) *nincs 'valódi' ideológiájuk; (2) irodalmuk és propagandájuk címzettje csak is csak egy ügy; és (3) csak egyetlen téma bázisát (és pozícióját) választották.*” (Mudde, 1999:265.)

A legalitás és legitimitás problematikája: a Nemzeti Őrseregtől a Magyar Gárdáig

A magyarországi szélsőjobb társadalmi támogatottsága csekély. Ám utcai masírozással úgy látszik mindig beverekedhetik magukat a „politikai eseménygyártók” híradásai közé. *Szabó Albertnek, Bácsfi Diánának* csak pár tucat híve volt, de mégis elfoglalták az újságok címlapjait. Aztán persze a feledés homályába veszttek, hogy üresen maradt helyüket újabb csoportok töltsék be.

2007 júniusában civilszervezetként jegyezték be a *Magyar Gárda Egyesületet*, amely egy majdan

felállítandó nemzetőrségnek az alapja kíván lenni. Ám nem csak egyedül e szervezetnek volt a célja, hogy a 19. század közepi hivatkozott előkép, az 1848. március 15-e után alapított *Nemzetőrség* (*Nemzeti Őrsereg*) örökébe lépjen. A nagy nyilvánosság előtt szintén ezen a nyáron mutatkozott be a nyíregyházi alapítású, északkelet-magyarországi *Nemzeti Őrsereg* nevű szervezet, amely ugyancsak hasonló ambíciókat táplál.

A polgári forradalom szülötte és a demokrácia vadhajásai, azonban esetleg csak nevükben hasonlítanak egymásra. Részint azért, mert előbbi organizációk egy másik történelmi szituáció szülöttei, részint azért, mert ideológiájukban, társadalmi szerepeik tekintetében e képződmények alapvetően különböznek egymástól. Részint pedig azért, mert mind tagságuk létszámában, mint azok világnézeti (akár vallási) vonatkozásai szempontjából eltérő jelenségek. De legfőképpen azért, mert a korábbi formációt a polgári átalakulás vívmányainak megőrzése hívta életre, míg utóbbiakat a demokratikus átmenet hatásaként megszilárdulni látszó, a gazdasági alap és a politikai felépítmény működéséből fakadó illúziók elvesztése, a hiányosságok, az elégedetlenség és a kiábrándultság. Ez okozta azt is, hogy napjaink „őrseregeinek” tagjai a politikai rendszerváltás tényleges megtörténtét kérdőjelezzik meg, illetve a kialakult viszonyokat – ha nem is lerombolnák – de mindenképpen nagymértékben korrigálnák.

Ehhez járul még hozzá az is, hogy míg a történelmi *Nemzetőrség* országos szervezetségű volt, addig például az észak-magyarországi *Nemzeti Őrsereg* mindez idáig lokális jelenség maradt. (Annak ellenére, hogy mind a Nemzeti Őrseregnek, mind a Magyar Gárdának több helyi egysége működik,

mégsem beszélhetünk ezeknek tömeges, országos támogatottságáról.¹²⁶) Ezért is különbözik jelentősen arculatuk, valamint azért, mert ma a magyar társadalom jelentős része, így a releváns politikai elit is – különösebb és tartósabb kül- vagy belpolitikai krízishelyzet híján – elutasítja az ilyen nemű alakulatok támogatását, illetve az egyenruhák látványa nemhogy az azonosulás érzését, hanem éppen ellenkezőleg, mély elutasítást vált ki sokakban. Ez érthető is, a mai kor gárdáival szembeni bizalmatlanság oka egyértelműen a két világháború közti (és alatti) félkatonai szervezetek valamikori létéből, és azok ténykedéséből vezethető le.

Annak ellenére tehát, hogy a történelmi Nemzetőrség és az imént említett Nemzeti Őrsereg neveikben megegyezők, létrejöttük okaiban és működésük indokoltságában mégis különböznek egymástól. Bármennyire hangoztatta *Rajkai Zsolt*, a *Pannon Nemzeti Gárda* alapítója – egykori kispalotya országgyűlési képviselő – a nyíregyházi Nemzeti Őrsereg Szabolcs községi szervezetének eskütételén, hogy „*gárdák, őrseregek mindig akkor alakultak, amikor bajba került az ország, belső és külső ellenségek ellen egyaránt küzdeni kellett*”, manapság Magyarországnak – a hasonló szervezeteket és a nemzetközi terrorizmust leszámítva – semmiféle reális fenyegetéssel nem kell szembenéznie.¹²⁷

Az oly sokszor hangoztatott előképet a maiakkal összehasonlítva, szembetűnő, hogy az első spontán szerveződő magyarországi milíciát az 1848-as ún.

áprilisi törvények XXII. törvénycikke hozta létre, a mostaniak működésének törvényességét, viszont parlamenti döntés nem szavatolja. A márciusi forradalom *12 pontja*¹²⁸ közül pedig már kettő – az ötödik, a Nemzetőrségre vonatkozó és a tizedik, „*[a] katonaság esküdjék meg az alkotmányra, a magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a külföldieket vigyék el tőlünk*” – a társadalmi és nemzeti érdekek megvédését követelte, korunk félkatonai alakulatai mögött, viszont ilyen társadalmi konszenzus megint nem áll.

Az 1848 áprilisának utolsó harmadában, a Nemzetőrség tehát spontán szerveződött meg országszerte. Ám a *Nemzeti Őrseregnek* – más néven *Nemzetőrségnek* – a kitűzött feladata nem a honvédelem volt. A Nemzetőrség annak ellenére, hogy a katonasághoz hasonló szervezetként alakult, küldetése elsősorban „*a személyes és vagyonbiztonság, a közcsend és belbéke biztosítása*” érdekeire korlátozódott, melyek felett való őrködést az országgyűlés az ország polgáraitra bízta. Az Őrseregbe húszéves koruktól ötven éves korukig – kezdetben census nélkül – lehetett bevonulni, majd csak azokat vették be, akik gazdai hatalom alatt nem álltak, és minimális birtokot (fél telket, 200 forint értékű házat) vagy száz forint jövedelmet birtokoltak. (Kisgyermek korúak vagy nyugdíjas „veteránok” besorozása pedig még a politikai szónoklatok kapcsán sem jelent meg esetében!) Ám ki voltak zárva a szervezetből mindazok, akik rablás, lopás, csalás, hitszegés, gyújtogatás vagy gyilkosság miatt voltak büntetve. Ahogy *Bona Gábor a Magyarország hadtörténete* című munkában írja: „*[v]árosi polgárok, parasztok és nincstelének tömegei [...] jelentkeztek*

¹²⁶ Még az sem okozott tömeges belépési kedvet, hogy – egyesek szerint – a Nemzeti Őrsereg megalakulása óta hetente menetel Nyíregyháza utcáin.

¹²⁷ A beszéd tartalmi kritikájához tartozik, hogy a 20. század folyamán létrejött gárdák sem a külső ellenséggel szemben fejtették ki tevékenységüket (lásd. Horthy Nemzeti Hadseregét és a különítményeket, amelyek akkor vonultak be az ország különféle területeire, mikor onnan az antant, illetve a fővárosból és a Dunántúlról a román csapatok kivonultak), hanem a más világnézetet vallók, a más nemzetiségűek, a más vallásúak és a más társadalmi osztályhoz tartozók voltak a potenciális „belső ellenség” a számukra.

¹²⁸ Ez a kiáltvány volt annak előzménye, hogy a pozsonyi országgyűlés határozata alapján a Nemzetőrség megalakult.

nemzetőrnek. Számuk április végén már megközelítette a 70.000-et. Közel egynegyed részük rendelkezett lőfegyverrel.” (Bona, 1984: 456)

A kormány a létszámában jelentős erő, politikai értelemben pedig megbízható bázis, ám döntően felszeretlen egység számára *elsősorban a belső, karhatalmi funkciók ellátását jelölte ki feladatul.* Kezdetben úgy tűnt, többre nincs is szükség, mert az áprilisi törvények értelmében a birodalmi császári-királyi hadseregnek az országban lévő része elvileg a magyar kormány fennhatósága alá került. Azonban az intézkedésnek a gyakorlatban – hosszú huzavona után – csak részben sikerült érvényt szerezni. Ennek végrehajtásakor, Magyarországon és a kapcsolt részekben elhelyezkedő főparancsnokságok valóságos előjárója a magyar kormány hadügyminisztere, Mészáros Lázár lett. A Nemzetőrség a szabadságharc leverését követően egy időre megszűnt. Az *1867. XI. törvénycikk* pedig felfüggesztette az arról szóló törvényt, amíg a véderőről szóló későbbi törvények az intézményt más formában fel nem elevenítették.

A 2007-ben alakult szervezeteknek, így a nevet kisajátító Nemzeti Őrseregnek sincs tehát semmi köze a történelmi előképként emlegetett formához. Ennek legfontosabb okai éppen a *Magyar Köztársaság Alkotmányában* – mivel a legfelsőbb szintű jogszabály 63. § (2) bekezdése tiltja politikai célt szolgáló fegyveres szervezetek létrehozását az egyesülési jog alapján – és a nemzetközi szerződésekben (például az *1947-es párizsi békeszerződés*) keresendők.

A kommunikációs szignálok szempontjából a Nyíregyházán megalakult paramilitáris szervezet is inkább a leventéket¹²⁹ vagy a különböző félkatonai

különítményeket idézi a két világháború közötti „válságos esztendőkből”, mint a forradalom és szabadságharc fegyveres alakulatát. A „nemzetvédelmi feladatot” ellátó egység esetében, azonban megmosolyogtató, hogy egyenruháján – érthetetlen módon – a román nemzeti színek jelennek meg, mikor a „hont” éppen e nemzet ellen védené „kivont szablyával”. (Ezzel szemben a Magyar Gárda öltözetének fekete nadrágjai és fehér ingjei, valamint fekete sapkái az SS-eket, karszalagjaik Árpádsávjai – az aranyoroszlánnal – a nyilasokat juttatja eszünkbe.¹³⁰)

A gárdák megalakulása tekintetében éles helyzetet teremtenek az olyan nyilatkozatok, mint Vona Gáboré, a *Jobbik Magyarorszáért Mozgalom* vezetőjéé volt nemrég (aki a Magyar Gárda Egyesület elnöke is egyben), miszerint a jelenlegi – Magyarország számára biztonságot garantáló – status quo nem maradhat fenn örökké, és a jobboldali radikálisok nem tartják sem barátoknak, sem szövetségeseeknek

¹³⁰ A gárda divattervezője egyébként Takács Zsuzsa iparművész volt. Az egyenruha kinézete rendkívüli médiaérdeklődést kapott. Az iparművész tervezte a viseletet, s ő is szervezte meg a mellények, sapkák, kendők gyártását. Ő varrta a gárda hatalmas, piros-fehér sávos, oroszlános selyemlobogóját is. A ruhatervező egyébként az alapítók több tagját személyesen is ismeri. Bár a karakteresen férfias egyesületbe nő lévén nem lépett be, de számos összejövetelen vett részt, így lassan körvonalazódott a mozgalom egyenruhájának ötlete. Az alapítók kezdetben a klasszikus magyar öltözből szerettek volna kiindulni, s egy díszviseletben gondolkodtak. Ez azonban, ha igényesen akarják elkészíttetni, meglehetősen drága, kb. százezer forintos költség. Holott az egyenruhával szembeni elvárás az volt, hogy a jelentkezők öltözéke ne legyen drága. Így esett a választás az úgynevezett military stílusra, ami évtizedek óta a férfi és női divat egyik irányzata az egész világon. Az egyesület alapítói azt akarták, hogy egy teljes viselet ára ne haladja meg a 15-20 ezer forintot. A nadrágból, mellényből, kendőből és sapkából álló együttesnek tavasztól ősziig viselhetőnek kellett lennie. Az alapszín szinte közfelkiáltásra a fekete lett, amelyen a gárda piros-fehér sávos címere, illetve az ugyanilyen csíkos zású kendő helyezkedik el. Imre király oroszlános címérét, mint szimbólumot, a gárdának *Bencsik András*, a *Demokrata* főszerkesztője javasolta és az ő javaslatára készítette el a mellények hátát díszítő, illetve a zászlón lévő oroszlánok rajzát a Demokrata művészeti vezetője, Baranyai Jenő. A nadrágról és bakancsról időlegesen lemondott a tervező, mert ez csökkentette a költségeket, mivel a legtöbb fiatalnak van fekete vagy sötét nadrágja, illetve ehhez illő cipője. A férfiasan szűk mellény különleges viselet, ugyanis gallérja van, továbbá számtalan zsebe, ami egyrészt a katonás stílus jellemzője, másrészt praktikus viselet. A mellényen fém gombok vannak, amelyek a múlt század eleji parasztmellényeket juttathatja eszünkbe. A fehér ing kezdetben nem volt előírás, csak az első avatásra javasolták, ám azt a gárdisták manapság is viselik. A sapkánál érdekes módon megint a divat döntött.

¹²⁹ A levente mozgalom célja 1921-től egyértelműen a trianoni békeszerződés kijátszása volt, mivel az megtiltotta „az általános katonai védkötelezettséget” Magyarországon.

az „Árpádok szállásterületét bitorló” szomszédos országokat, amelyek között melleleg NATO-tagállamok is vannak.

A szerveződő alakulatoknak tehát csak részben van hagyományőrző feladatuk (s az sem igazán tisztázott, hogy milyen tradíciók felett őrködnek). De belső rendfenntartó és vagyonvédelmi feladatuk nem igen lehet, mert annak ellátására a rendőrség, az engedéllyel működő vagyonvédelmi cégek, illetve a polgárőrség van feljogosítva. Sokkal inkább feltételezhető, hogy az alapítók egy „nemzeti katasztrófa helyzetre” gondolva, bármikor mozgósítható félkatonai szervezeteket látnak bennük, illetve az sem kizárt, hogy mint „pártmilíciák”, a radikális jobboldal és szélsőjobb berkein belül egyaránt jelenlévő rasszizmus (cigányellenesség és xenofóbia, vagyis az idegenektől való beteges félelem) miatt, akár „rohamosztagokként” is bevethető egységekként jelennek meg azok megálmodóik fejében. Mindenesetre a nyíregyházi Nemzeti Őrsereg olaszliszkai demonstrációja, erre enged következtetni. Nem véletlen, hogy a *Der Spiegel* egyik cikkében a szervezetről úgy vélekedett: a „[...] nemzetiszocialista párt fegyveres szervezetéhez, az SA-hoz hasonló „gárda-formáció” jött létre.”¹³¹

Az ezredfordulót követő gárdaalapítási láz első milíciája tehát, a legkorábban megalakult nyíregyházi, vagyis északkelet-magyarországi *Nemzeti Őrsereg* volt, ezt követte a többi. A szabolcsi alakulat első nyilvános szereplésére egyébként 2007 júniusában került sor, akkor, amikor – az egyesek szerint cserkészekre, mások szerint leventékre – kísértetiesen hasonlító egyenruhájukban

megkoszorúzták a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Olaszliszván agyonvert *Szőgi Lajos*, tiszavasvári tanár emlékművét. A szervezet ugyancsak nemzetőrséggé kíván fejlődni, mint ahogy az is, amelynek augusztusban egyik alakulata a fővárosi zászlóbontóján is részt vett, s amely szervezet neve: *Magyar Gárda*.

A Honi Gárdától a Magyar Gárdáig

A gárdaalapítási vágy kezdetét általában *Simicskó István* (KDNP), a Fidesz MPSZ parlamenti képviselője és titkosszolgálatokért felelős államtitkárának nevéhez szokás kötni, aki még 2001-ben – az általános hadkötelezettség idején – az 1848-as *Nemzeti Őrsereg* mintájára fogalmazta meg egy önkéntes, tartalékosokat honvédelmi ismeretekre kiképző *Nemzetőrség* gondolatát.¹³² Akkor a szocialista és liberális pártok elutasították kezdeményezését, hiába ismételte meg később a képviselő – az *Egyesült Nemzetek Alapokmányával* és a Washingtonban 1949. április 4-én megkötött, az *Észak-atlanti Szerződés* alapját képező egyezményrel harmonizáló – javaslatát, előbb *Kiegészítő Védelmi Erő*, majd 2007 tavaszán *Honi Gárda* elnevezésekkel.

A kereszténydemokrata politikus biztonságpolitikai érveket hangoztatott, amelyek szerint: egyelőre nem várt nemzetközi konfliktus esetén a magyar reguláris haderő létszáma nem elegendő az ország megvédéséhez, így szükség van egyéb gyorsan mozgósítható tartalékra is. A *Magyar Szocialista Párt (MSZP)* és az SZDSZ egy Fideszes „magánhadseregtől” tartva, bár hivatalosan a

¹³¹ A *Der Spiegelben* közzétett cikket a hazai sajtóban a Népszabadság is megemlítette. Vö. *Hatszáz új gárdistát avattak*. Népszabadság online, 2007.10.21. <http://www.nol.hu/cikk/468727/>.

¹³² Simicskó István a megalakulást követően elhatárolódott a Magyar Gárdától. Sőt, óva intett mindenkit attól, hogy „fegyveres bandériumot szervezzen”. A nemzetbiztonsági bizottság elnöke szerint: nem lenne szerencsés, ha politikai erők gárdákat toboroznának és a honvédelmi feladatokat jobboldali szélsőségesek vagy egy „új munkásőrség” tagjai akarnák - a maguk elképzelései alapján - ellátni.

honvédelmi büdzsé szűkösségével indokolta döntését, de nem támogatta a javaslatot. Később, 2007 nyarán már Pécssett, a radikálisok is bírálták Simicskót azért, mert úgy gondolták, hogy még „a szalon-jobboldaliak se szervezzenek a kommunistákkal közösen” nemzetőrséget. Történt ez a miatt is, mert a megelőző hónapokban több, egy-egy paramilitáris szervezet magvát hordozó csoport már megalakult az országban. Első pillantásra tehát úgy tűnhet, hogy Simicskó ötletét az elsők között a Jobbik Magyarorszáért Mozgalom tette magáévá, jóllehet Vona Gábor elnök és a hangzatos *Bethlen Gábor-program* még nem ilyen alakulatokról, hanem kimondottan „magánhadseregről” beszélt. Vagy Toroczkai László és Budaházy György, akik 2007 áprilisában már egyértelműen ilyen alakulatban gondolkodtak, és ezzel egy időben el is kezdték szervezni a „párhuzamos Magyarországot”.

„Nincs új a nap alatt!” – véli a közszájon forgó mondás. Sem a Jobbik, sem Toroczkaiék nem találtak ki semmi újat, esetleg egy már meglévő tendenciát elevenítettek fel. A „szabadcsapat alapítási láz” ötlete ugyanis korábban kezdődött. Ők csak elsőként adták egy legálisan működő politikai szervezet kereteit egy ilyen jellegű alakulat létrehozásához.

A történet demokratikus átmenetet követő kezdetéhez 1994. április 21-ig kell visszanyúlni – vagyis Hitler születésnapjáig –, amikor három nemzetiszocialista jellegű szervezetből megalakult a magyarországi *Hungarista Mozgalmon*. Ennek egyik „pilléréről”, a győri *Györkös István* vezette *Magyar Nemzeti Arcvonal (MNA)* nevű csoportról köztudott volt, hogy nagy hangsúlyt fektetett tagsága körében

a fegyelemre és a katonai kiképzésre.¹³³ E szerveződés másik két „pillére” – a *Szabó Albert*-féle *Világnemzeti Néppuralmista Párt* (majd *Magyar Népjóléti Szövetség*), valamint az *Ekrem Kemál György* vezette *Kommunizmus Üldözőiteinek Szövetsége* – a katonai fegyelemre és kiképzésre sokkal kisebb hangsúlyt helyezte.¹³⁴

A legálisan működő pártok és mozgalmak előtt tehát a félig vagy teljesen illegálisan működő szélsőjobboldali szervezetek, főként a Magyar Nemzeti Arcvonal már paramilitáris alakulatok megszervezésébe kezdett. Az MNA „katonái” Vukovárnál és Eszéknél is harcoltak a horvátok oldalán a jugoszláviai polgárháborúban, és ebből érthető meg az a hozzáállás is, ahogy e szervezet tagjai, például a rivális szélsőjobboldali mozgalom, a Vér és Becsület Kulturális Egyesület bórfejú tagjaihoz viszonyultak, akiket hőzöngő alkoholistáknak tartottak. Az MNA-nak – amely a „budavári menetek” gerincét is adta – volt a Hungarista Mozgalmon belül a legjobban szervezett és kiképzett, valamint legnagyobb militáns szárnya.¹³⁵ Nem véletlen, hogy önmagukat „nemzeti és nemzetvédelmi jellegű” civil szervezetként határozták meg. A nemzetiszocialista hagyományokra épülő szervezetben egyébként a tagsághoz érettségi bizonyítvány is kellett, és ajánló szükségeltetett a belépéshez. A felvételt követően minden tag fegyveres kiképzést kapott, és a katonai gyakorlatokon egyenruhát hordott.

¹³³ Ennek az illegálisan működő szervezetnek korábban Magyar Nemzetiszocialista Akciócsoport volt a neve. Központja még ma is Bonyben van, s mivel az MNA illegális mozgalom, ezért tagjainak számát nehéz megbecsülni. Györkös fia, Györkös Kolos egyébként nemrég képviselői mandátumot szerzett a település önkormányzati testületében.

¹³⁴ A Hungarista Mozgalom megalakulását 1994. április 27-én, a három szervezet közös sajtótájékoztatón jelentették be, Budapesten. Másnap több tucat „mozgalmárt” a rendőrség őrizetbe vett, a sajtótájékoztatót elhangzott kijelentéseik miatt Szabó Albertet és Györkös Istvánt, közönség elleni izgatásért perbe is fogták, de a Legfelsőbb Bíróság végül felmentette őket.

¹³⁵ A MNA egységei a budai Várban - Budapest ostromára emlékeztetőn - három éven át tartották az évfordulón erődemonstrációt.

A másik két „pillér” esetében a militáns vonás kevésbé érvényesült, de változó mértékben tagadhatatlanul megvolt. A Szabó Albert-féle Magyar Népjóléti Szövetség (MNSZ) – amely a két világháború közötti német nemzetiszocialista mozgalomban találta meg jelképeinek tárházát, de követeléseik egy az egyben megegyeztek a Szálasi-féle Nyilaskeresztes Pártéval – közepesen szervezett militáns csoport volt, bár az általuk működtetett őrző-védő cégen keresztül fegyveres egységeik nekik is voltak. Legkevésbé talán az Ekrem Kemál György vezette Kommunizmus Üldözötteinek Szövetsége (később a Magyar Nemzeti Szabadság Párt) helyezte a hangsúlyt a katonai kiképzésre, amely abból fakadt, hogy tagsága javarészt ötvenhatos „nagy öregekből” és olyan idősebb civilekből verbuválódott, akik csalódtak a rendszerváltás ígéreteiben. Maga a mozgalom is csak azután fordult nemzetiszocialista irányba, hogy külföldi szervezetektől anyagi támogatást kapott. Az ő szerepük 1994 után a budapesti tüntetések megszervezésére korlátozódott, illetve a megmozdulások során ők alkották „a tömeget”.

A szélsőjobb legkorábbi paramilitáris alakulatai 1998 nyarától visszaszorultak, amelynek az is volt az oka, hogy az addig csak csordogáló emigrációs támogatások, hirtelenjében apadozni kezdtek. A Magyar Népjóléti Szövetség 2000 őszén, Szabó Albert Ausztráliába távozásával végeredményben megszűnt. Az emigráció általi pénzek megvonása Ekrem Kemálék szervezetét is súlyosan érintette, úgyhogy végül egyesültek a Szabó Albert-féle maradék csoporttal, és megalapították a *Magyar Nemzeti Szabadság Pártot*. E párt nemzetbiztonsági felügyelet alatt áll, és jelentős politikai aktivitást ma nem mutat. Nem roppant meg viszont Györkök

István „arcvonal”, akik folytatják tovább korábbi tevékenységüket, sőt saját gazdasági társaságot alapítottak, amely elsősorban könyv- és videokazetta-kiadással foglalkozik.

2000 végére tehát a „hivatalos” szélsőjobboldal és paramilitáris alakulatai vagy visszaszorultak önnön marginalitásukba vagy szimpatizánsaik a szélsőségek és a jobboldali radikalizmus között „ingázva” keresték az új szervezeti kereteket. S mivel a baseballütős, verekedős vagy iszákos neonácikat senki sem látta szívesen hosszabb ideig, ezért a Magyar Gárda megalakítása éppen kapóra jött azok számára, akik legszívesebben „megszelídítették” és úgy integrálták volna ezeket az elemeket. A gárda megalakítása tekintetében tehát nem is annyira a használt szimbólumok asszociációi annyira riasztók (bár azok is), hanem az a tény, hogy a szélsőjobboldal számára legális működési keretet biztosítanak e szervezetek, például a Magyar Gárda is, amely ily módon a demokrácia működésének egészét veszélyeztetheti. Saját internetes kutatásom eredményei is azt bizonyítják, hogy a szélsőjobboldali honlapok kedvelt linkjei közé tartozik a gárda portálja.

A már említett Nemzeti Őrseregen és a Magyar Gárdán kívül, persze még alakult szervezet, amely nevében a „nemzetőrség” vagy „gárda” elnevezést használja. Az ismertebb radikális jobboldali személyek közül néhányan, így *Papp Lajos* szívsebész és az első ciklusban még MDF-es képviselő, majd *Csurka Istvánnal* a pártból kizárt *Zétényi Zsolt* alakították meg a *Kárpát-Haza Nemzetőrséget*, amely szervezet neve nyilas terminológiai áthallásoktól terhes. E képződmény, azonban inkább tűnik hagyományőrző egyesületnek, mintsem paramilitáris alakulatnak.

A nagy sajtófigyelem, amely a Magyar Gárda megszervezését övezte, egy másik csoport létrejöttét is elhomályosította, bár az alakulófélben lévő szervezet e képződményt minden lehetséges fórumon bírálta. Ez volt a *Nemzeti Gárda*, mely létrejötte felett a parlamenti döntéssel állami támogatásától megfosztott, *Peturbány Miklós* vezette *Magyarok Világszövetsége* bábáskodott. A Nemzeti Gárda 2007. júliusának elején, egy gyáli fesztiválon jelent meg a nyilvánosság előtt, ahol zárt alakzatban, „ősi magyar harcászati bemutatót” tartott. A szervezet – ezen kívül – védelmébe vette a magát a magyarországi szélsőbaloldaltól fenyegetve érző kerepesi polgármestert, Franka Tibor újságíró.

Kronologikusan a legkésőbb, 2007. augusztus 25-én, a budai Várban mutatkozott be a Magyar Gárda, református, evangélikus és katolikus papok által celebrált zászlószentelés keretei között.¹³⁶ Az ünnepségen a gárdisták *Bencsik András* zászlóadományozó¹³⁷, *Wittner Mária* 1956-os halálraítélt, és zászlóánya, *Für Lajos* egykori honvédelmi miniszter, valamint *Pörzse Sándor* műsorvezető előtt – *Usztics Mátyás* színművész¹³⁸,

¹³⁶ Később az egyházak rendre elhatárolódtak a papok közreműködésétől vagy kivizsgálták az esetet. Csuka Tamás református lelkész, volt tábori püspök ügyében például, aki egyháza engedélye és tudta nélkül jelent meg a Magyar Gárda első avatásán, és vitatható kijelentéseket tett, vizsgálat indult. Nem így Dévényi Ferenc katolikus pap és Bálintné Varsányi Vilma evangélikus lelkész részvétele kapcsán, akik ellen nem indult egyházi vizsgálat. Csukáról egyházi előjárója, Szabó István püspök megállapította: az egyház „jó rendjét mellőzve vett részt” az avatón. A vizsgálat során Csuka Tamás „tévedését belátta”. Előjárója vizsgálta kijelentését is, miszerint „az én imádságom az, hogy ezek a zászlók jelentsenek félelmet mindazok számára, akik anyagilag, szellemileg vagy fizikailag a kisujjukat is mozdítják Magyarország ellen”. Erről vizsgálati beszámolójában a püspök azt közölte, hogy „rendkívül félreérthető, mi több, a református hitelvekkel ütköző” kijelentés.

¹³⁷ A gárda egyébként a radikális jobboldalról kritikát kapott Bencsik András közreműködése miatt. Vö. [Tökön szúrta magát a Magyar Gárda: Bencsik kiszűrné a „szélsőségeket”](http://www.kuruc.info.hu). <http://www.kuruc.info.hu>.

¹³⁸ Usztics Mátyás (született Penészlek, 1949. április 9.) színművész, rendező. 1969-ben a Nemzeti Színházban, indult a karrierje, ahol egészen 1970-ig játszott. 1973 és 1975 között a szolnoki Szigligeti Színház társulatának tagja, majd átszereződött a 25. Színházhoz. Később a Magyar Filmgyártó Vállalat művésze, majd szabadfoglalkozásúvá. A nyolcvanas években Kovácsi János első filmjében, a *Cha-cha-cha*-ban is feltűnik. 1988-ban Gát György és Szurdi Miklós filmjében, az *Angyalbőrben*, Karády Örmestereként, kőkemény szakaszpapancsnokként jelenik meg. A '90-es évek derekán – 1994-ben - pedig a Kisváros című filmsorozat, Hunyadi János, határőr főtörzsörmestereként tűnt fel a Televíziók képernyőjén. Gyakran szerepelt a Rádiókabaréban.

megbízott gárdaparancsnok előolvasásával – tették le az esküt, majd egyenként, név szerint szólítva okleveleket kaptak Für Lajos „minisztertől”, és egy virágot a gomblyukukba. Így tett esküt az első 56, azaz, mivel egyiküket korábban egy gázpisztollyal meglőtték, az első 55 gárdista.¹³⁹

Az avatáson az egységek három szakaszra osztva vonultak fel. Egy keleti, egy közép-magyarországi és egy nyugati szakasz állt fel, ám ez a szervezeti beosztás csak erre az alkalomra volt érvényes. Augusztustól ugyanis megindult az országos toborzás, amelynek célja volt, hogy meggyéknként legalább egy szakasz rövid időn belül felálljon. A gárdának egyébként országos központja alakult (s ha a szervezettség ezt megköveteli, országos parancsnoksága is létrejön), de emellett a gárda területi alapon szerveződik. A gárdisták számára egyenruha készült. Az uniformis fekete színű, amelyen jelzésként az Imre királytól kölcsönvett – és a Magyar Gárda jelképévé választott – Árpádsávós pajzs látható, az oroszlanokkal, amelyek különböző „erényeket” szimbolizálnak. Az egyenruhát a gárdistáknak kellett megvásárolnia, mely ezáltal a tulajdonukba is került. A rangjelzéseket az egyesület adta.

A rendezvényen *Vona Gábor*, a *Jobbik Magyarországiért Mozgalom* és a gárdát létrehozó egyesület elnöke ünnepi beszédet mondott. Az *esemény* számos újságíró tudósítása szerint „a két *háború közti revizionizmus színpadiasságával*” vetekedett. A Jobbik elnöke például arról beszélt, hogy a gárda feladata lesz megvalósítani az „igazi rendszerváltást”, és „megmenteni a magyarságot”.

Jelenleg a Nemzeti Kamara Színház igazgatója, a Magor-mozgalom és a Magyar Gárda Egyesület alapítója.

¹³⁹ A felavatásra kijelölt gárdisták létszáma természetesen nem volt véletlen, számuk az 1956-os forradalom és szabadságharc évszámára utalt!

Vona azt is hangsúlyozta, hogy a „gárdának voltak elődei a rendszerváltás után”. Ő ezeket a *lakitelki mozgalomban* (amelyet az MDF), a *Magyar Út Körökben* (amelyet a MIÉP) és a *Polgári Körökben* találta meg (amelyet a Fidesz olvasztott magába, „ezzel eltérítve azt eredeti céljától”).

A jobbkios elnök beszédében nem titkolta, hogy a milícia révén akarja „befejezni az elkezdett, de be nem fejezett munkát”, vagyis a „valódi rendszerváltást”. Mint számos helyen kifejtette: pártja ezért is támogatja a létrejött szervezetet! Vona a várbeli rendezvényen is azt hangoztatta a megjelentek előtt, hogy „*Gyurcsány Ferenc Hazánk állatorvosi lova*”, aki a „*magyarság szégyene*”, amit az is bizonyít, hogy *egy óvodás is kérte felvételét a gárdába*”. Ez pedig az elnök vélekedése alapján azért van, „*mert a miniszterelnök már a gyerekektől is elvette a gyerekkorukat*”.

A záróakkordok között a színpadon lévők – Tom Lantos gárdát bíráló kijelentésére reagálva – ünnepélyesen lemondanak az amerikai vízumokról.¹⁴⁰ Vona Gábor kitért arra is, hogy a magyar anyáknak mekkora szerepük van abban, hogy a „*Kárpát-medence ismét gyerekgőgicséléstől legyen bangos*”. Majd a Nemzeti Őrsereg és a Magyar Gárda alakulatainak „vezérei” „bajtársi szövetséget” kötöttek egymással, és a közönség „vessen Trianon” bekiabálásai közepette elmasíroztak a helyszínről.

Következtetések

A Magyar Gárda „budapesti menetelése” kapcsán már sejteni lehetett, hogy Vona Gábor, a Jobbik Magyarorszáért Mozgalom vezetője mellett, az alapítás háttérében a szélsőjobb és a jobboldali radikálisok által is elfogadott két személy, Budaházy György és Toroczkai László húzódik meg. Ez nem csak egyes formálódó csoportok (főként a legnagyobb rivális, a Nemzeti Gárda) becsméréseiből vált nyilvánvalóvá, hanem abból is, hogy az új szervezet a pozsonyi csata 1100. évfordulójára hivatkozva jött létre, mely Budaházy szerint a magyar államiság „igazi születésnapja” volt.¹⁴¹

A gárda nevesebb és ismeretlenebb „atyjai” révén, önmagában is reprezentálja a jobboldali radikalizmus és a szélsőjobb egyre engedékenyebb részének „kézfogását”, kiegyezését. A gárda megálmodóinak természetesen szakítaniuk kellett a „vállalhatatlan múlt” gyakorlatának bizonyos részével. Ezért Toroczkaiék ugyanis nem a két világháború közti stratégia totális fasiszta típusú állam létrehozására vonatkozó „programját” hirdették meg, hanem alkalmazkodtak a megváltozott történelmi szituációhoz. Az Észak-ír példa és az iszlám fundamentalizmus szociális

¹⁴¹ A Magyar Gárda megalakulását a pozsonyi csata 1100-dik évfordulóján túl az ónodi országgyűlés 300-dik jubileumához köti. Nyilván a szervezet e történelmi eseménnyel is szimbolizálja politikai törekvéseit. Az első hivatkozási pont, a pozsonyi csata egyike volt a kevés magyar hadigyőzelemnek. Amikor a magyarok megtelepedtek a Duna-Tisza között, hamarosan, 900-ban terjeszkedni kezdtek, és kiverték a bajorokat e területről. Később a németek Pozsonynál megpróbálták visszafoglalni a korábbi territóriumot, de nem sikerült nekik. Az ok: az ijazó magyarok harcmodorát Nyugat-Európában nem ismerték, nem voltak felkészülve rá. Mindez kifejezi a Magyar Gárda üzenetét is: összefogással, antimodernista szellemiséggel térdre kényszeríthető az ellenfél. Csakhogy ismerni kell a történelem folytatását: 955-ben Augsburgnál a magyarok totális vereséget szenvedtek, s vége szakadt a kalandozásnak. Az ónodi országgyűlés – mint radikális – és szélsőjobboldali történelmi szimbólum – még kevésbé érthető. II. Rákóczi Ferenc 1707-ben Ónodon összehívta a kuruc rendeket, hogy kimondják a Habsburgok trónfosztását. Ez ugyan „alliterálhat” a Gyurcsány-kormány „trónfosztásával”, ám a hasonlat ott sántít, hogy Rákócziak pénzre volt szüksége, hogy hadsereget szervezzen, adóemlést akart, s ezért saját rendjei is fellázadtak ellene. Végül Rákóczi többüket kivégeztette.

¹⁴⁰ A Magyar Gárda egyébként perrel is fenyegette Lantost, amiért az terroristaként beszélt róluk, és kijelentette: listát készítené az egyesület tagjairól.

köntösben megjelenő militáns céljai lebeghettek szemük előtt. Az így körvonalazódó a *Hunnia-konceptió*, mely meghirdetése előtt a szélsőjobb legismertebb szervezeteivel – konspiratív körülmények között – is egyeztették a teendőket. Erről a párhuzamos intézményrendszere, az ellenhatalom megteremtésére irányuló tervről, már megnevezése hallatán is – *Northern Ireland* vs. *Ulster*, illetve *Magyar Köztársaság* vs. *Hunnia* – az Észak-ír példa jut eszünkbe. Sőt abban is hasonlít a két felfogás egymáshoz, hogy a Jobbik, mint „átmenetileg szükséges legális szervezet”, a politikai szárny szerepét vállalta, s egy (fél)katonai szervezettel karöltve vesz részt a „politikacsinálásban”, mint ahogy a *Sinn Fein* és az *IRA* tette azt egykor. E Jobbikkal paralel működött alakulatnak a neve: *Magyar Gárda*.

<http://www.median.hu/object.9eed0a8-efc2-4286-81ea-4fe22cc801af.ivy>.

Konrád György–Szelenyi Iván (1989) *Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz*. Gondolat, Budapest.

Kukorelli István (szerk.) (1997) *Alkotmánytan*. Osiris, Budapest.

Mudde, Cas (1999) *A bond for life? Extreme right parties and the immigration issue*. In: Zsolt Enyedi–Ferenc Erős: *Authoritarianism and Prejudice – Central European Perspectives*. Osiris, Budapest.

Szabó Máté (1997): *Az idegen mint a civil erőszak és a civil jogvédelem tárgya Magyarországon a rendszerváltás után*. <http://www.unimiskolc.hu/city/Olvaso/ujholnap/97januar/szabo.html>, ÚJ HOLNAP, január.

Tökön szúrta magát a Magyar Gárda: *Bencsiké kiszűrné a „szélsőségeket”*. <http://www.kuruc.info.hu>.

Irodalom

Bayer József (2002) *Rechtspopulismus und Rechtsextremismus in Ostmitteleuropa*. *Österreichischen Zeitschrift für Politikwissenschaft* 31. (3).

Betz, Hans-Georg–Stefan Immerfall (eds.) (1998) *The New Politics of the Right. Neo-Populist Parties and Movements in Established Democracies*.

Dočekalová, Pavla (2006) *Radical Right-Wing Parties in Central Europe: Mutual Contacts and Cooperation*. *Politics in Central Europe*. Volume 2, Number 2. Winter 2006/07.

Hatszáz új gárdistát avattak. Népszabadság online (2007.10.21.) <http://www.nol.hu/cikk/468727/>.

Hatszáz új gárdistát avattak. Népszabadság online (2007.10.21.) <http://www.nol.hu/cikk/468727/>.

Ki mint fél, úgy ítél - A radikális jobboldal megítélése című publikációval. (2007. augusztus 30.)